

Brassói Lapok

Ára 5 lej Szombat 1931 * június 13 Főszerkesztő: Szele Béla dr. 131. szám XXXVII. évfolyam Ára 5 le

Elégedettek és elégedetlenek

Írta PAJNLEVÉ, volt francia hadügy-miniszter

(Utánnnyomás tilos.)

Ha el akarjuk kerülni az ügyetlenségeket és oktalanságokat a leszerelési kísérletek terén, úgy szükséges kifejezetten rámutatni arra, hogy a biztonság problémája egészen másképpen tevődik fel ama népek számára, amelyek megnyerték és másként azok számára, amelyek elvesztették az elmúlt háborút.

Franciaország az első kategóriába tartozik s földrajzi jellegzetességei veszedelmesen kiteszik hirtelen támadásnak. Nem csupán két különálló tengeri határt kell védenie, nem csupán Észak-Afrikával való rendszeres közlekedését kell mindenáron fenntartania, hanem szárazföldi határán már számtalanszor betörték, 1814-től 1914-ig négyszer s ez a határa 120 kilométer távolságra van a bázisától. Elérni Páris egyértelmű a nemzet ideg-központjának az elérésével: ezért aztán Páris lesújtó megrohanása továbbra is ábrándja mindazoknak, akik a hosszú és az erőszak útján való uralkodás eszméit melengetik még Európában.

Csakis egy, az ország mélyében gyökerező nemzeti hadsereg tanúsíthat legyőzhetetlen ellenállást minden váratlan támadással szemben és torpanthatja meg azt. A nemzeti hadsereg azonban megköveteli az általános katonakötelezettséget, a kiképzett tartalékokat, a fegyvereket, muníciót és felszerelés tömeges készleteit, s egy ilyen védelmi szervezet költségvetése kényszerűleg magas.

Anélkül, hogy számbavennék a frank értékváltozásait és vásárlóképesységének lesüllyedését, amely elérte a 7-1 arányt is, a repülőgépek és más új gépek magas árát, a pénzügyi válság alatti szűkességet, de különböző kiadásokat, amelyek a legújabb bűdzsákat terhelik, — előszeretettel szokták megbélyegezni „Franciaország katonai kiadásainak örült növekedését, militarizmusát és imperializmusát.”

A legjobb anyagi biztosítéka Franciaország békés szellemének és ama óhajának, hogy minden lehető mértékben közreműködjen a fegyverkezések csökkentésében, a tényleges katonai szolgálatnak egy évre való leszállítására.

„Ne bocsátkozzunk a számok vitáiba” — hirdetik bizonyos proféták. „Szereljenek le, szereljenek le azonnal: a biztonság a leszerelésből születik meg.”

Veszélyes illúzió! Képzeliünk el a teljesen leszerelt Európában egy országot, amely kémiai iparral és elsőrangú aviatikával van megáldva s amelyben a hatalom vakmerő szabadsapatoknak nem kiszolgáltatva, amelyeknek a lelke nem szerelt le. Ezek háborút fognak kezdeni, mert a kölcsönös leszereltség állapotában erősebbnek fogják érezni magukat. A leszerelés éppen meg fogja könnyebbíteni a polgári repülőgépeknek, mint bombázó-eszközöknek rögtön és gyilkoló alkalmazását.

A leszerelés siettetésének egyetlen módja szembelyezni az esetleges támadóval nem csupán az erkölcsi elítélést, hanem az ünnepélyes fogadalmukhoz hű hatalmak egységfrontját. Amikor elérjük ezt az eredményt, az az ígéret, hogy soha nemzetközi vizsályt erőszakkal nem próbálunk megoldani, sehelysem fog többé hitetlenekre, vagy kétkedőkre találni. Európa jelenlegi berendezésének lehető (gazdasági, vagy területi) kiigazításai így egészen más jellegű nyernének, amely különösen megkönnyítene ennek véghezvitelét. Akkor végetérne ez az általános nyugtalanság, amely fegyvercsorogásban nyilvánul meg.

A pusztító vihart megelőző »szélcsend« a politikában

Hirek és adatok a kormány-»párt« bomlásáról. Maniu nyilatkozata a választási verengzésekről. Az egyes pártok készülődései. Az erdélyi miniszter becsületszava. Argetoianu már készíti a közigazgatási terrori. Magyaránnyu tisztviselő-elbocsátások előtt

A nemzetiparasztpárti nyakát beszorították az alarmtörvény hurkába

Bukarest, június 11.

Maniu Gyula ma tért vissza Brailából, ahol a közközházban Marinescu volt nemzeti parasztpárti prefektust és Grossu volt igazságügyi államtitkárt látogatta meg. Maniu e két hívét ismeretesen a kormánypárt béréncsei a választás napján félig agyonverték. Marinescu e pillanatban 40 fokos lázban haldoklik.

— Önök tudják, hogy nem vagyok bőbeszédű ember — mondotta Maniu a bukaresti sajtó munkatársainak — most mégis ki kell jelentenem, hogy az a gázság, ami Brailamegyében történt, megpecsételi a kormány sorsát...

BOMLIK A JORGA PART

Lehet, hogy Maniu túl élénken ítéli meg a helyzetet, az azonban bizonyos, hogy Jorgák nem állanak valami kiűnően. A parlament még össze sem ült és a kormány-»párt« máris a bomlás jellegzetes tüneteit mutatja.

Igy például a mai jelentések szerint a Jorga-listán „megválasztott” 30 erdélyi képviselő külön csoportba tömörül s e csoportnak súlyos önállósági törekvései vannak. A 30 közül 15 külön levélben közölte a miniszterelnökkel ezt az önállósági hajlandóságot. Így például

természetesen tőlük telhető élességgel fognak szembefordulni a mai kormányzattal. A magyarpárt és a szociáldemokrata-párt állásfoglalását kiélezi még az is, hogy a kormány tényleg elcsalt tőlük egy-egy mandátumot, — amint erről tegnap meg is emlékeztünk. A hivatalos lap mér, akit szenátornak is megválasztottak, képviselő névsorát, mely a következő:

Hegedűs Nándor (Bihar). Szabó Béni (Brassó). Pál Gábor dr. (Csik). Szentkereszthy Béla báró (Háromszék). Gyárfás Elemér dr. (Kisküküllő). Bethlen György gróf (Kolozs). Willer József dr. (Maros). Jakabffy Elemér dr. (Szatmár). Jósika János báró (Szilág). Bethlen György gróf (Udvarhely).

Hirek szerint gróf Bethlen György kolozsmegyei mandátumát tartja meg s így udvarhelyi mandátuma Laár Ferenc parajdi lelkészre cedálódik. Gyárfás Elemér, akit szenátornak is megválasztottak, szintén lemond kisküküllői képviselői mandátumáról s azt ifj. Barabás Bélára, vagy Szász Ferencre ruhazza át.

AZ ALARMTÖRVÉNY

ujból érdekes lett. Mint emlékeztet, akkor volt vihar e reakciós törvény körül, amikor Maniu kormányának külügyminisztere, Junian tető alá hozta. Az ország demokratikus közvéleménye élesen támadta e törvény miatt a nemzetiparasztpárt kabinetjét s többek között mi is megírtuk, hogy e törvény paragrafusait majd éppen a nemzetiparasztpárt ellen fogják a következő reakciós kormányok felhasználni.

Amos Francu azt írta, hogy ő a mócok emberének tekinti magát a parlamentben, csakis a móc érdekek védelmére hajlandó s ezenfelül függetlennek tekintti magát. Hasonló értelemben nyilatkozott Axente Banciu brassói képviselő is.

A NÉMETEK

mint a kormánypárt választási szövetségesei, meglehetősen kutyaszorítóba kerültek. A Pátria utóbbi száma nyílt levelet intéz Hans Ottó Róth-hoz a németek országos elnökéhez és két kérdést ad fel neki. Az első az, hogy van-e tudomása Róthnak azokról a példátlan törvénytelenésekről, melyeket a kormány, illetve ennek közegei a választások alkalmával elkövettek? A második kérdés pedig az, ha van tudomása, akkor úgy képzeli-e, hogy vállalhatja a felelősséget a törvénytíprásokért különösen a magyarsággal és a többi kisebbségekkel szemben?

Hans Ottó Róth még nem válaszolt ezekre a kérdésekre, de bizonyos, hogy a németek helyzete meglehetősen kínos. A német parlamenti csoport márcsak a legminimálisabb erkölcsi követelmények szerint is kénytelen lesz Jorgákkal a barátságot megszakítani.

hacsak azt nem akarja, hogy a romániai kisebbségek erkölcsi egységfrontja súlyos törést ne szenvedjen.

A LIBERÁLISOK

állásfoglalása szintén a kormányfrontot gyöngíti. Lehet ugyan az, hogy a párt a mandátumok igazolásáig együtt dolgozik majd Jorgákkal, de ezután feltétlenül ellenzékbe megy.

A liberális parlamenti csoport erdélyi képviselői máris kimondották, hogy a kormánnyal szemben a legélesebb és legmerevebb opposzió álláspontján állanak.

A NEMZETI PARASZTPÁRT

ugy döntött, hogy úgy a kamarában, mint a szenátusban éleshangú deklarációt fog felolvasni, melyben bejelenti a legkimételetlenebb harcot. A kamarában maga Maniu lesz a deklaráció felolvasója.

A deklaráció tartalma még nem ismeretes, annyi azonban már kiszivárgott, hogy a kormány választási eljárását „szörnyűség”-nek fogja bélyegezni.

Egyébként cáfolják azt a hírt, mintha Duca és Maniu között egyezkedési tárgyalások folytak volna a liberális és a nemzetiparasztpárt parlamenti együttműködésének megvalósítására.

A kisebbségi pártok

Jóslatunk beteljesedett. Ugyanis a ploesti ügyészség Jorga egyenes utasítására perbe fogta a Prahova-megyei nemzetiparasztpárti tagozat egész vezetőségét egy választási röpirat miatt. Az ügyészség vádlíratát az alarmtörvény alapján szövegezte meg. Maniu híveinek nyaka köré rehat az öncsinálta hurok fonódik, a vádlottak védője pedig — mely tragikomédia! — Junian igazságügyminiszter lesz.

Lássuk, hogy bírkózik meg majd saját paragrafusával!

S lássuk, mennyit tanulnak Maniuk ebből az esetből!

A KÖZIGAZGATÁSI TÖRVÉNY

megváltoztatása a kormány eltökélt szándékát képezi. Ma ezzel kapcsolatban a belügyminiszteriumban értekezlet volt, amelyen Argetoianu belügyminiszter, Ot-

tescu államtitkár, Paul Goma vezérigazgató vettek részt. Három végleges változtatásban egyeztek meg:

1. Megszüntetik a tartományi főnökségeket. Ezeknek ügykörét ezentúl maga a belügyminiszterium látja majd el.

2. Megszüntetik a közigazgatási prefektusi tisztet és a prefektusoknak a régi rendszer szerint visszaadják összes politikai jogait.

3. Módot adunk arra, hogy a községek élére kinevezett vagy kinevezendő interim bizottságok teljes jogkörrel, mintha csak szabályszerűen megválasztott tanácsok volnának, vezethessék a községek ügyeit.

Lesz hát közigazgatási törvény! Egyébként a törvényjavaslat kidolgozásával Ottescu államtitkárt bízták meg.

A tisztviselők tömeges elbocsátása

Argetoianu pénzügyminiszteri minőségben közölte az összes miniszteriumokkal, hogy a költségvetés deficitje eléri a két milliárd lejt. Ennek megfelelően tehát felszólította a miniszteriumokat arra, hogy jelentősen redukálják bűdzséjüket. A közoktatásiügyi miniszterium már utasította is az egyes iskolákat, hogy „töröljenek”. Ugy látszik, a közoktatásiügy az első, mely a leépítést elbírja. Boldog Románia, melynek ilyen könnyű felesleges van az általános kultúrából!

A nemzetiparasztpárt hivatalos lapja, a Dreptatea mai száma azt írja, hogy a kormány a két milliárdos deficitet csakis óriási arányú tisztviselő-elbocsátásokkal

birja fedezni. Tehát készüljenek a tisztviselők....

HATIEGANU, ERDÉLYI MINISZTERE,

aki tegnap azt lanszírozta a sajtóban, hogy beváltja becsületszavát és lemond, már ismét hallgat.

A bukaresti sajtó az Adeverullal az élen ezért élesen támadja a minisztert. Mi nem támadjuk, csak szerényen megkérdezzük tőle, hogy olyan gyöngye már-e a kormány, hogy az ő becsületszava mögött kell fedezetet keresnie?

S nem fél attól, hogy ez a felelet beomlik?

Ezer munkás kétheti szörnyű munkája árán sikerült elfojtani a 14-es szondát,

100 vagon vizet pumpáltak a szonda szájába, míg elfojtották az őrzőgejzirt

Bukarest, június 11.
Két héttel ezelőtt történt a páratlanul álló szondakatasztrófa a Prahova petroleum társaság 14-es számú szondájával és azóta megszakítás nélkül naponta kétszáz vagon nyers petroleumot öntött ki magából ez az őrzőgejzír petroleum kut.

A borzalmas erejű erupció negyven méter magasra lövelte ki a föld mélyéből feltörő petroleum-mennyiséget és két hét alatt több mint háromezer vagon nyers petroleum szabadult fel és lepte el a környéket. Valóságos petroleum-teugerré változott a dambovítai petroleummező.

Helyenkint négy-öt méter magas fekete petroleumhullámok hömpölyögtek az utak és mezők felett...

Az első napokban teljesen tanácstalanul állottak a petroleum-szakértők ezzel a páratlan petroleum katasztrófával szemben. Kezdetben teljesen reménytelennek látszott minden mentési kísérlet, hiszen az

őrzőgejzír szonda szájából percről-percre olyan borzalmas mennyiségű petroleum-mennyiség lövelt az ég felé, hogy szinte emberfeletti munkának látszott a szonda megközelítése is.

A katasztrófa harmadik napján Demetrescu Aurél mérnök vezetésével mégis megindult a munka. A cél egyelőre az volt, hogy valahol a szonda közelében összegyűjthessék a felpatakzó petroleumot, hogy ily módon legalább megmentésük a környéket a mindent elborító petroleum hullámoktól. Alig száz méternyire a 14-es szondától ezer munkás kezdett hozzá egy fantasztikus méretű üreg kiásásához. A vezető mérnök tervei szerint ennek az üregnek olyan óriási méretűnek kellett lennie, hogy ötezer vagon nyers petroleum helyet kaphasson benne.

Ha időközben nem sikerül elfojtani a 14-es számú szondát és ezt a gigantikus méretű üreget, illetve földalatti petroleum-rezervoárt működésbe kellett volna helyezni, úgy ezzel a román petroleummezők egy olyan páratlan látványossághoz jutottak volna, melyhez hasonlót hiába kerestünk még a fantasztikus méretekkel dolgozó amerikai petroleummezőkön is.

Amint megírtuk, a 14-es számú szondából felpatakzó nyers petroleummal egy időben irtózatossá vált földgáz felhők szabadultak fel és emiatt több kilométeres körzetben, két héten keresztül egyetlen nyílt lángot sem volt szabad gyújtani. De még mindig fennállott a veszély, hogy viharos időben, egy lecsapó villám lángra lobbantja a vidék felett lomhán elterpeszkedett földgáz-felhőket. Demetrescu mérnök, hogy a villámcsapás veszélyét elkerülje,

kilométeres körzetben kipusztított minden fát. Két héten keresztül több száz munkás és a 22-es gyalogezredtől kivezényelt kétszáz katona nem csinált egyebet, mint lázas munkával környéktelenül kiirtott minden fát a környékről.

Miután ezeket az óvatossági rendszabályokat elintézték, lehetett a tulajdonképpeni munkához, a 14-es számú szonda elfojtásához hozzáfogni. Arról a gondolatról, hogy az irtózatossá vált petroleum-gejzirt felülről egyszerűen lefojtsák, már az első pillanatban lemondtak, hiszen a szondából felnyomuló gázok kétszáz atmoszféri nyomással törtek felszínre. Elkeintve attól, hogy az őrzőgejzír már az erupció első óráiban, valóságos kráterré szélesítette ki a szonda száját és így, ha el akarták volna felülről fojítani a 14-es szondát, egy negyvenméteres átmérőjű dugót kellett volna a petroleum-gejzír tálalógó torkába fojítani. Ehelyett egy sokkal egyszerűbb, habár komplikáltnak látszó elfojtási módszerhez folyamodtak. Alig néhány méternyire a 14-es számú szondától állott a Romana Americana társaság 4-es számú szondája. A terv, mely kétheti munka után teljes sikerre vezetett — abból állott, hogy a szomszédos 4-es számú szonda száján keresztül fojtják el a rebellis 14-es szondát.

Tíz napon keresztül pontosan száz vagon vizet nyomtak a 4-es számú szonda torkán keresztül a föld mélyébe.

Ennek az volt a következménye, hogy a lepumpált víz, miután más utat nem talált magának, felyomult a 14-es számú szonda torkába és

a magával sodort kődarabok és agyagréteg segítségével, belülről, a föld mélyében fojtotta el az őrzőgejzír petroleum-gejzirt.

Hogy ez az ötletes kísérlet sikerre fog vezetni, azt már tegnap észrevették. —

mely petroleum-tengerre változtatta a dambovítai petroleummezőket

Ugyanis az eddig negyven méter magasra kilövelt petroleum-tömeg már tegnap nagymértékben visszaesett és ma reggelre a petroleum-gejzír beszüntette működését. Délelőtt megérkezett Lupu mérnök, a minisztérium kiküldöttje, akinek vezetése alatt az összes petroleum-társaságok petroleum szakértőinek bevonásával tanácskozást tartottak. Itt elhatározták, hogy a rebellis 14-es számú szondát halálra ítélik és azonnal intézkedtek, hogy a 14-es szonda száját véglegesen bece-

Uj román államvallás készül

Mozgalom indult a két román egyház egyesítése érdekében

Cantacuzino hercegnő állt a görögkatholikus és ortodox egyházak egyesülési törekvéseinek élére

Bukarest, június 11.
Az utóbbi időben sűrű egymásutánban jelennek meg a cikkek a fővárosi lapok hasábjain arról a problémáról, hogyan lehetne az ortodox és a romániai görögkatholikus egyházakat egyesíteni. A két román egyház egyesítése céljából már évekkel ezelőtt megalakult egy társadalmi egyesület „Egyházegyesítő Szövetség”-mel, azonban a szövetség ülésein, konferenciáin a két román egyház képviselői soha meg nem jelentek és éppen ezért a két román egyház egyesítésének problémája egyetlen lépést sem haladt előre.

Cantacuzino Alexandrina hercegnő az ortodox asszonyok egyesületének elnöke az egyik fővárosi lap hasábjain nyilatkozatot közöl, mely érthető feltűnést váltott ki az érdekelteket két egyházhoz tartozók körében. Cantacuzino hercegnő konkrét javaslatot tesz nyilatkozatában egy bizottság alakítására, mely egyelőre felhivatalosan tárgyalna mindazon kérdéseket, melyek a két román egyház egyesítését idáig megakadályozták Cantacuzino hercegnő szerint először felhivatalosan

Vasárnap dönt az elnöki tanács a Magyarpart parlamenti magatartásáról

Sándor József nyilatkozata a választások tanulságairól. Paál Árpád dr. lesz Váradi Aurél utóda a párt főügyészti tisztségében

Kolozsvár, június 11.
Végre, tíz nappal a választások után, a kormány elérkezettnek látta az időt a végleges eredmények publikálására, amely még egy mandátumtól fosztotta meg a magyar kisebbség parlamenti képviselőit. Ezzel a méltó akkorddal zárult le a választási szimfónia első része. A második rész, amelyben már az ellenzék viszi a primhegedűt, június 15-én veszi kezdetét a parlamentben. Felkerestük Sándor József szenátort, hogy megkérdezzük, mi a véleménye a „tisztá” választásokról és milyen magatartást fog tanusítani a magyar parlamenti csoport a törvényhozó testületekben?

Sándor József érdekes nyilatkozatát így kezdte: — A parlamenti magatartásunkról még nem történt döntés, de a történetek után el lehet gondolni, hogy milyen lehet és kell is legyen a magyarság képviselőinek magatartása. Vasárnap összeül Kolozsváron a Magyarpart elnöki tanácsa, amely minden valószínűség szerint foglalkozni fog ezzel a kérdéssel is, nem előzetesen megtehát az elnöki tanács döntését magánvéleményemmel. De az elnöki tanács elhatározásán kívül

meg kell hallgatnunk előbb a parlamentet megnyitó trónbeszédet és, amint ez megtörtént, azonnal összeül a magyar parlamenti csoport, amely véglegesen fog határozni

arról, hogy úgy a trónbeszéddel, mint a kormány egyéb intézkedéseivel szemben milyen álláspontot helyezkedik. Mindez néhány nap alatt el fog dőlni, mert az események nem hagynak sok időt a gondolkodásra. Az ülészeket nagyon rövidre tervezik és így a trónbeszéddel az összes pártoknak gyorsan meg kell adniuk a válaszukat, tehát a Magyarpart-



Nivea-Crème: Lei 16.00 — 72.00

A napfürdőzést is

meg kell tanulni, azaz a napfürdőzés előtt, amelynek sohasem szabad nedves bőrrel történnie, dörzsölje be testét erősen

NIVEA - CRÉMMEL - OLAJJAL

Mindkettő tartalmazza — mint ebben a nemből egyedülálló bőrápolószert — a bőrrel rokon összeállítást, eucerint, mindkettő csökkenti a fájdalmas leütés veszélyét, mindkettő csodásan megbarnítja bőrt, még borus idő mellett is.

Betersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

mentezzék, nehogy a mostanihoz hasonló eszerencsétlenség megegyezzen a főfordulhasson. Ugyancsak megérkezett a minisztériumból delegált komisszió annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a petroleum-tenger felidézéséért.

f. a.

akcióba, kezdettől fogva. Ezeknek az elveknél az elhalványulása esetén

félős, nehogy azoknak legyen azután igazuk, akik passzívításban akarták tartani a magyarságot...

Habár ez a rész már régen kíváncsított Erdélyből, illetve Romániából.

A további beszélgetés során Sándor József elmondta még, hogy miután az eredeti 11 mandátum helyett a Magyarpart csak tízet kapott, a mandátum nélkül maradt dr. Paál Árpád veszi át a párt főügyészti tisztségét, amely dr. Váradi Aurél halálával megüresedett. Ő maga a háromszéki szenátorságot fogja megtartani, habár nagyon boldog, hogy Tor-daaranyos-zék magyarsága is megtisztelte a bizalmával, amikor kamarai képviselővé választotta. Amint a parlament megnyílik, azonnal érdeklődni fog a népszámlálás eredménye iránt, azonkívül újra megindítja az akciót az algyógyi magyar földműveliskola megmentése érdekében. Reméli, hogy sikerülnie fog kedvező minisztertanácsi határozatot elérnie, annál is inkább, mert Aratoianu miniszter még ellenzéki szenátor korában, amikor megkapta az Emke memorandumát az algyógyi gróf Kun Kocsárd-féle alapítványi iskola ügyében, elsőnek ismerte el az Emke teljes igazát.

A nagy harmónia előjátéka

Nagyváradon már kitört a konfliktus a liberálisok és a kormánypártiak között

Nagyvárad, június 11.
Nagyváradon a kormány dr. Sofronie jogtanárt nevezte ki első exponensként. Dr. Sofronie előbb a prefektusi székbe kapta, majd a Comisia Interimare elnöke lett és a képviselő választáson beke-reült a Kamarába is. A fiatal jogtanár, aki Jorga professzort vallotta politikai vezéréül már évek óta szép karriert futott be a nagy fordulattal. Működését különben eddig a kisebbségek is szimpátiával kísérték, mert dr. Sofronie — akinek könyve is jelent meg a kisebbségi problémáról —, eddig nem tévesztette szemelőt, hogy egy tulnovmó kisebbségek által lakott város polgármestere és nyilatkozatot adott már mindjárt az első napokban, hogy bár nem tud magyarul, minden magyar polgárt szívesen lát ügyes-hajos dolgával a hivatalában.

A Comisia Interimare ugyan nem valami szerencsés kézzel állították össze, kisebbségi szempontból, mert egycionista vezért nevezetett ki, aki csak egy igen kis töredékét képviselheti Nagyvárad lakosságának. Ezt a hibát egyelőre úgy korrigálták, hogy megszüntették Wasserstrom tanácsosságát és kinevezték helyébe dr. Fried Jánost, a Kereskedelmi Csarnok agilis főtitkárát. Fzzel a cserekinevezéssel egyidejűleg mindenki nagy meglepetésére megjelent a Monitorul Oficialban három liberális politikus kinevezése is Nagyvárad városi tanácsába. Dr. Bancila Juon ügyvéd, Gombosiu U. Traján szerkesztő és A. Cristescu bukaresti ur, Mosoin tábornok unokaöccsének a kinevezését hozta a hivatalos lap.

A nagyvárad liberálisok első pozíciónyerése lett volna talán a kezdete a liberálistárral és a Jorga kormány plattformja kiterjesztésének, de ez a szám-dék már ugylátszik ennél a próbálépés-nél léket kapott. Ugyanis

hiába jelent meg a három liberális kinevezés, eddig egyik sem foglalta el állását,

Nagyváradon kétféle verzió uralkodik a kulisszák mögött történetekre vonatkozólag. Az egyik szerint a jorgista tanácsosok egyöntetűen elhatározták, hogy ott hagyják a várost, hacsak egyetlen liberális is beteszi a lábát. A másik verzió az viszont, hogy a liberálisok nem elégednek meg egyszerű tanácsi helyekkel és az uralmat követelik a nagyvárad városi tanácsban a polgármesteri széklet Gombosiu Traján, a párt főtitkára számára.

A sürgönyök jönnek és mennek Bukarest és Nagyvárad között s ezek döntik majd el, hogy ki lesz az ur végeredményben egyelőre a váradi városi tanácsban, azután az országban.



Sándor József

A törvényszék elrendelte Crisan, volt alminiszter szabadlábra-helyezését, aki a tábla döntéséig fogságban marad

Brassó, június 11

A brassói törvényszék vádtanácsa tegnap későn délután folytatta a Crisan György alminiszter fogvatartása ügyének tárgyalását. Ezúttal a volt alminiszter Bukarestből idehozott védőügyvédek jöttek be bizonyítani, hogy Crisannak a Cetatea bank bukásával kapcsolatos letartóztatása indokolatlan és nélkülöz minden jogi lapot. A védőügyvédek támadták a vizsgálóbírói végzést, amely a letartóztatás szükségességét azzal indokolja, hogy félős, hogy Crisan, ha szabadlábon marad, megsemmisíti a ráérvő terhelő bizonyítékokat. A védőügyvédek kimutatták, hogy az ügy összes terhelő adatait már éveket ezelőtt megsemmisítette a székelyben levő Josif vezérigazgató, hogy Crisan valójában bizonyítékok nélkül áll a vádtanács előtt. Kifogásolták a védők a vizsgálóbírókat az érvelésért is, hogy Crisan a székelyben levő Josif helyett kellett letartóztatni.

— Eszerint, úgy gondolja a vizsgálóbíró ur, hogy ha Josif akár tíz évig se kerül elő, Crisan mindaddig fogva maradjon? — kérdezték a védők.

A továbbiak folyamán a védők rámutattak arra, hogy az egész Cetatea-ügy nem más, mint a Jorga-kormány politikai hajszája a nemzeti-parasztpárt ellen. Bizonyítja ezt több körülmény is. Bizonyítja elsősorban az, hogy az Universul, amely a jelenlegi kormány lapja, már jóelőre teljes részletességgel közölte a Cetatea-ügy fázisait, holott a vizsgálat megkívánta volna, hogy az adatokat a nyomozás teljes befejezéséig ne hozzák nyilvánosságra.

— Honnan tudja az Universul előre azt, amit még a vizsgálóbíró sem tudhat? — érveltek tovább a védők. — Nyilvánvaló, hogy politikai machinációról van szó és a kormány szócsové egésze lefejté elözte meg az ügyben magát a vizsgálóbíró.

Bizonyítja a politikai tendenciát az a levél is, amelyet a királynak írtak a mellével az egész ügyet elindították. Ez a levél hemzseg az erdélyiek elleni vádaskodásoktól s többek között ezt a mondatot tartalmazza: „Az Isten szabadítsa meg az erdélyiektől Erdélyt”.

— Világos, — fejtették tovább a védők, — hogy ezt a levelet regáti liberális kéz írta.

A vádtanácsi tárgyalás ideje alatt meghatározó jelenet játszódott le, a törvényszék folyosóján. A tárgyalásra Brassóba érkezett Jon Josif bukaresti ügyvéd, a megszökött Josif vezérigazgató unokatestvére is. Josif megérkezésekor éppen a folyosón tartózkodott Crisan alminiszter, akit az ügyvéd könnyek között ölelt meg.

— Nem neked kellene a vádlottak padján ülnöd — mondotta, — hanem annak a hirhedt társaságnak, az én unokabátyámnak, az igazgatóságnak, Vajdának és Maniunak. Én az unokabátyámnak már egy évvel ezelőtt megmondtam, hogy én leszek az, aki börtönbe fogom őt juttatni.

Josif ügyvéd valóságos sírógörcsöt kapott, annyira, hogy ki kellett támogatni a folyosóról és külön szobába kellett vezetni, ahol aztán magához térítették.

A vádtanács előtt ezalatt tovább folyt a védőügyvédek vitája a vizsgálóbíróval. A védők most azt igyekeztek bizonyítani, hogy Crisan gazdag ember volt, akinek

semmi szüksége nem lett volna ilyen alantas üzletekre. Ezen kívül neki magának is több, mint egy negyed milliója uszott el a Banca Cetateana.

— Lehetetlen is elképzelni, — mondták a védők, — hogy 1921-ben, amikor minden román azon dolgozott, hogy Erdélyt az okiráltsággal minél jobban összekovácsolja, ilyen önös mellékvágányra csuport volna Crisan.

A védők legutolsó s legdöntőbb érve az volt, hogy a Banca Cetateana elkövetett manipulációk még 1925 előtt történtek s így elévültek tekinthetők. Kérték Crisan szabadlábrahelyezését.

A védőbeszéd elhangzása után a vádtanács visszavonult, majd kihirdette döntését, amely szerint

Crisan György volt belügyi alminisztert szabadlábra helyezi.

Az ügyész felelősséget jelentett be, aminek következtében Crisannak a táblai vádtanács döntéséig, amely szombaton lesz, még vizsgálati fogságban kell maradnia. Szombatra egyébként a vizsgálóbíró Maniuval és Vajdával az élén a nemzeti-parasztpárt szinte egész vezérkarát kihallgatásra idézte be az ügyben.

A közmunkáknál legalább 35 százalék arányban munkanélkülieket kell alkalmazni

Bukarest, június 11

A Monitorul Oficial 53. száma közli a minisztertanács határozatát, a munkanélküliek foglalkoztatását illetően.

E határozat szerint mindazon szerződéseknél, amelyeket az állam, megyék és községek különböző munkálatok teljesítésére vállalkozókkal kötnek, elő kell írni, hogy a vállalkozó köteles a neki adott munkát legalább 35 százalékban a munkanélküliek által ajánlott munkanélküliekkel végeztetni. Ezeknek a munkanélkülieknek a vállalkozók kötelesek ugyanolyan munka- és bérfeltételeket biztosítani, mint többi munkásaiknak.

A minisztertanács rendelet utasítja az állami, megyei és községi, illetőleg városi ügyészi hivatalokat, hogy felelősség terhe mellett gondoskodjanak a rendelkezésnek a végrehajtásáról, tehát ne vélelmezzenek egyetlen közmunka-szerződést sem, amely a munkanélküliek alkalmazásának a kötelezettségét nem írja elő a vállalkozónak.

Az utolsó szó jogán...

Salamon Pál és Aradi Viktor vádlott társaik felmentését kérték a kémkedési pör mai tárgyalásán

Bukarest, június 11.

A hetek óta húzódó nagy bukaresti szovjetkémkedési per most már valóban befejezés előtt áll. A végszó jogán a mai tárgyaláson Salamon Pál fővádlott szólalt fel, aki arra kérte a hadbírósgót, hogy ne kételkedjék azokban a vallomásokban, amiket ő a tárgyalás során tett. A hadbírósgóra bizza, hogy bűnösnek találja-e őt és, hogy milyen büntetéssel fogja sújtani, ezt ő el fogja viselni, azonban ismételt köteletségének tartja felhívni a hadbírósgót figyelmét arra, hogy a vádlottak között ártatlanok is szerepelnek, a kiknek halvány sejtelmük sem volt arról, hogy eszközei a szovjetkémkedési szervezetnek és, hogy a szervezet jelentéseiben fel vannak tüntetve. Ezek a vádlottak azt sem tudták, hogy szovjetkémekkel állnak összeköttetésben és, hogy felvilágosításait tervszerűen veszik ki belőlük. Ilyen ártatlan vádlottak Fainboin Sára, Kunpán, Koscher és Kalis és Prott mérnökök.

Salamon Pál után Aradi Viktor ugyancsak kéri a hadbírósgót, hogy Bergner Imrét, Silber és Sajó mérnököket ne ítélje el, mert ezek ártatlanok.

A holnapi tárgyaláson az utolsó szó jogán még hárman fognak felszólalni, ezzel az ügy tárgyalása befejezettnek is tekinthető.

Ítélet legkorábban szombatra várható.

A villamos kerekei alá hajszolták Rotschild Miklós tizenhétéves nagyváradi fiut, amiért egy futballmérkőzésen abugolta a román csapat játékát

Tragikus öngyilkosság Nagyváradon

Nagyvárad, június 11.

Nagyvárad sportköréit rendkívül izgalomban tartja egy tragikus eset, amelyet a tulzott sovinszta érzékenysége idézett elő és

amelynek áldozata egy Rotschild Miklós nevű fiatalember, aki ma reggel az egyik villamoskocsi elé vetette magát és annak kerekei alatt szörnyethalt.

A nagyváradi futballpályán vasárnap egy magyar csapat mérkőzött az odavárló „Crisana” nevű román futbalcsapatával. A játék folyamán — mintahogy az rendszerint történni szokott — a nézőközönség különböző közbekiáltásokkal buzdította kedvenc csapatát. A tribün egyik sorában foglalt helyet Rotschild

Miklós tizenhétéves fiatalember, aki a magyar csapatért „drukkolt” és közben egyszer,

— amidőn úgy vélte, hogy a román csapat játékosai nem játszanak elég fairül —

azt kiáltotta a pályára:

— Le a Crisanával!

Rotschild közbekiáltását a mellette ülő román fiatalemberek nemzeti sértésnek fogták fel és a következő pillanatban

rávetették magukat és agyba-főbe verték.

A szerencsétlen fiatalember elvesztette eszméletét, úgy, hogy ki kellett hívni a mentőket, akik azután be szállították a kórházba.



Az izzadás — nagyságos asszonyom — néha bizony nagyon kellemetlen!

Gondolt Ön már arra, hogy az izzadást, — amely a honaljakban meleg időben keletkezik — és amely kellemetlen szaga miatt gyakran kínos helyzetbe hozza — megszüntetésére megfelelő szert találjon? Ha Ön, mélyen tisztelt nagyságos asszonyom, ki akarja kerülni ezeket a kellemetlenségeket, úgy egyszerűen hozzá kell szoknia ahhoz, hogy rendes toalettjei mellett az ODORO-NO izzadság elleni készítményt is használja. Az

ODO-RO-NO

VALÓDI AMERIKAI KÉSZÍTMÉNY,

amely egyedülálló a maga nemében, hatásában felülmúlhatatlan és amellyel ezt az annyira kellemetlen izzadást bárkinél a legrövidebb időn belül meg lehet szüntetni. „ODORONO” teljes biztonságát nyújt arra nézve, hogy honaljai izzadságmentesek és szagtalanok maradnak.



Jegyzet: „ODORONO”, az izzadság elleni szer kétféle csomagolásban kapható, rendes nagyságú üvegekben és dupla nagyságú üvegekben, utóbbiak a rendes üvegek kétszeres mennyiségét tartalmaznak. Kérje gyógyszerárakban, drogériákban és illatszerkereskedésekben.

Amennyiben beszerzése nehézségekbe ütköznék, forduljon a romániai vezérképvislethez: Parfumeria Elite, Bukarest, I. Calea Victoriei 39.

Háromnapos kezelés után Rotschild Miklós tegnap elhagyta a betegágyát és hazavánszorgott szülei lakására. Az agyát ért ütések és a súlyos brutalizálás alatt szenvedett lelki megrázkódtatás következtében azonban

a fiatalember buskomorság vett erőt,

még pedig olyan mértékben, hogy szülei rögtön katasztrófától tartottak és nem engedték ki a lakásból.

Ma reggel Rotschild Miklósnak egy észrevétlen pillanatban sikerült kiszöknie szülei házából és alighogy az utcára ért,

egy arra robogó villamos elé vetette magát. A villamoskocsi teljesen szétromosolta Rotschild Miklóst, aki még a kerekek alatt kiszenvedett.

A vasárnapi mérkőzés halálos epilogusa ügyében a nyomozás még nem indult meg, a közvélemény azonban joggal követeli, hogy a sporttéri brutalizálás, amely a tragikus öngyilkosság közvetlen előidézője volt, a bíróság előtt nyerjen tisztázást.

— AZ ÖNJELÖLTEK TOLONGÁSA MIATT NEM LEHET FELOSZLATNI A TEMESVÁRI VÁROSI TANÁCSOT. Temesvári tudósítónk jelenti: Bár a parlamenti választásokkal egyidőben Temesváron mindenki arra számított, hogy a városi tanácsot feloszlatják, ezzel a lépéssel a kormány csodálatszerűen nem sietett. Temesvár politikai körében biztosra veszik, hogy a tanács feloszlatásából egyelőre nem is lesz bevégzett tény, aminek igen érdekes körülményben találták meg a magyarokat. A kormánypart lelkes hívei között annyian vannak polgármester és városatyja önjelöltek, hogy eddig összesen 11 listát terjesztettek be tájékoztató céljából a belügyminisztériumhoz. Ott azonban még Argetoianu bölcsessége sem tudta a bonyolult gordiuszi csomót megoldani s ezért inkább úgy döntöttek, hogy egyelőre meghagyják a jelenlegi összetételében a temesvári városi tanácsot.

Ne kíséreltessen
egészségével.
Kérjen Ön is
kímódottan
eredet
»OLLA«
óvszert, mely megóvja egészségét.

„OLLA”
GUM...

MENNYIT KERESNEK

A BUKARESTI KOLDUSOK?

Vendéglő a „Hét tetűhöz”, ahol a bukaresti koldusok találkoznak

Bukarest, június 11.
Kint a külvárosban, az Obor tulsó oldalán gyűlnek össze a bukaresti koldusok pihenő óráikban. Innen indulnak el a megszokott körutjukra és ide térnek vissza, ha sikerrel járt a körút és a zsebeik tele van csörgő aprópénzzel. A környékeliek messze elkerülik ezt a korcsmát, mindenki tudja, hogy itt csak féllábu, félláru vendégeket lát szívesen a gazda — aki még csak néhány éven ezelőtt maga is koldus volt és a boulevardok sarkain gyűjtött össze annyit, hogy ezt a sötét sötétet megnyithatta. Groteszk tréfaként hat a cégér, ami a korcsma ajtaja felett lóg, ez áll rajta: A hét tetűhöz....

KOLDUS AZ EGÉSZ VILÁG...

Itt ismerkedtünk meg Vajda János félszokott koldussal. A saját bevallása szerint már három év óta él koldulással. Nem panaszkodik, egészen üzletszerűleg beszél a mesterségéről. Két évvel ezelőtt, amikor már elvesztette a félnémetét és nem engedte magát az öregebb koldusoktól kiszorítani a jó helyekről naponta 350 lej is megkeresett. Most rosszabbul megy az üzlet, a napi keresete 150 lej csak ritkán haladja meg.

— Koldus az egész világ... mondja rekedt hangon és a szomszéd asztaloknál, habár nem igen értik, hogy mit mond sürin bólogatnak Kovács János felé. — Már tekintélyt szerzett itt magának a három év alatt. Csak a rendőrökre haragszik, akik folyton elhagyják a finom keresetet biztosító forgalmas uccasarkokból.

A másik asztal mellett egy idősebb nő iszik versenyt egy fiatal koldussal akinek balkezefe csónka. A nő közismert aiaja a főváros világának. A főváros legforgalmasabb pontján van a posztja, a szenátusi hidon koldul. Közel tíz év óta dolgozik a bransban. Panaszkodik a rossz viszonyokra, de ez a panasz nem hangzik egészen őszintén. Bevallja, hogy naponta sikerül neki mégis kétszáz lej összekoldulni.

A csónakezü fialember a koldustársadalomban a „bulgár” néven ismerik és a Serban-Voda utcában van a standja. Jövedelme — saját bevallása szerint — kétszáz lej, de vasárnap sokkal jobban megy az üzlet, háromszáz lej is sikerül összekoldulni.

Különb a „Hét tetű” törzsvendégei ugylátszik még a legbiztosabb keresetű állampolgárok sorába tartoznak, mert mind megkeresi a napi szükségletét és egy sincs, akinek jövedelme az ötven lejnel kevesebb lenne naponta.

Egy tisztas külsejű öreg koldus — ez is ott ül a korcsma tulsó sarkában — azt a trükköt használja, hogy szép csendesen megy az utcán. Nem néz semmire és nem kéréget...

A TRÜKKÖS ÖREG KENYERE

A legforgalmasabb helyen fáradtan támaszkodik neki egy ház falához. Aztán reszkető kezekkel megtörli homlokát és zsebéből mocskos újságpapírba csomagolt penészes, száraz kenyeret szed elő és azt mohón rágni kezdi. Látni rajta, hogy fogatlan szájával milyen kínosan tudja csak rágni a penészes kenyeret. Erről a koldusról azt tartják itt, hogy husz családnak megélhetne a jövedelméből.

A hiszékeny fővárosi publikum, amikor meglátja ezt az öreg embert, aminél kinlódva rája a penészes kenyeret — nincs az a szörös szívű polgár, akinek ne nyílja meg az erszénye. Persze, amikor egymásután nyomják az „öreg ur” kezébe az öt és husz lejeseket, nem tudják, hogy ez a ravasz koldus ugyanezen úgy fordítja a kenyér penészes oldalát, hogy ez messze szembetűnjön....

Az a fiatal nő, aki „éppen most jött ki a kórházból”, tudóbaja van és nincs utiköltsége hazautazni naponta könnyen keres meg 100—150 lej. Erre összes rezsi-költsége az a kis malter, amit reggelre naponta megesszik. Ezzel őrzi meg a tudóbajosa arcára emlékeztető halotti sapadtságot. Most itt ül és az arca az elfogyasztott cukrátlól, a malter-kura dacára kivirágosodott. Ott ül a kislányokat kölcsönkérő asszony mellett a korcsma előtt kitett székeken, aki szintén a koldusok arisztokráciájához tartozik, legalább is, ami a napi jövedelmét illeti.

Dr. Enescu, a fővárosi toloncház vezetője nem hiába állítja, hogy a toloncházba került bukaresti koldusok között nagyon sokról derült már ki, hogy házuk és földjük van. Nagyon sokszor találtak rongyos koldus condrákban tízezer, sőt száz-ezer lejet bevarrva.

Ugy látszik, hogy ma már csak egyetlen szolid jövedelmet biztosító foglalkozás van — és az a koldulás....

Szórakozzék szombaton, vasár- és ünnepnapokon

Sinaia-ban

BACCARAT ROULETTE

50% utazási kedvezmény a CFR-en!

Casino Palace

szombaton, vasár- és ünnepnapokon folyó évi július elsejéig nyitva marad. Július elsején megnyílik az új kaszinó.

Ujabb százmilliós panama pattant ki

Szenzációs letartóztatások várhatók

Bukarest, június 11.

Még a Mironescu-kormány volt az, amely a németországi államvasutak közvetítésével az ottani állami gépgyárakból 100 kitűnő német mozdonyt vett bérbe azzal, hogy, amennyiben a mozdonyok bevalnak, nagyobb rendeleket tesz a C. F. R. Szükségtelen is hangsúlyozni, hogy a mozdonyok nagyszerűen bevaltak. Bevaltak a vasutvonalakon és bevaltak az adminisztrációs irodákban is, ahol — amint később kiderült, ezt az ügyet a visszaélések elkövetésére használták ki.

Az első feljelentés a kormány bukása után történt. Arról egyelőre nem tudunk semmit, hogy a visszaéléseket milyen módon követték el, annyi azonban bizonyos, hogy Valcovici, az új közlekedésiügyi miniszter szükségesnek látta az azonnali szigorú vizsgálat elrendelését. A vizsgálat levezetésével Periteanu vezérfelügyelőt bízták meg, aki hetekig tartó nyomozás után elkészült a jelentésével s ezt a közlekedésiügyi miniszter elé terjesztette. —

Egészen röviden Periteanu jelentésének a tartalma ez:

Több, mint száz millió lejjel károsították meg az államot azok, akik a kérdéses bér szerződés körül bennfentes szerepet nyertek.

Több magasrangú vasuti tisztviselő is van közöttük, aztán kijárók és közvetítők, amint ez ilyenkor már szokásos.

Hírek szerint Valcovici miniszter bünygyi utra fogja terelni az ügyet s így a napokban szenzációs letartóztatások várhatók. Ha ugyan addig valamilyen más szempont nem teszi tanácsosabbá az egész dolog eltussolását.

Itt említjük meg, hogy a közlekedésiügyi miniszter és Jonescu vasuti vezérigazgató között komoly konfliktus keletkezett. A tábornok-igazgató ugyanis rendkívül önállóan viselkedik s még a munkaügyi miniszter rendelkezéseit sem ismeri el érvényeseknek, ha nem tetszenek neki. Nem lehetetlen, hogy a konfliktusnak érdekes következményei lesznek.

A müncheni törvényszék három hónapi fogházra ítélte Cantacuzino Joachim herceget, aki a 70 éves Hohenthal grófnőt úgy arcul ütötte, hogy az elájult

München, június 11.

A müncheni törvényszék néhány nappal ezelőtt megtartott tárgyalásával és ítéletével tett pontot arra a háborúságra, amely két előkelő bajorországi arisztokrata-család között teremtett lehetetlen helyzetet esztendőközön keresztül. A Németország szerte nagy feltűnést keltő kinos affér minálunk is nagy érdeklődésre tarthat számot, mert egyik főszereplője a román származású Cantacuzino Joachim herceg, akit magáról megfélemedezett és lovagiatlan magatartása miatt a müncheni törvényszék több hónapi fogházbüntetéssel sújtott.

Cantacuzino Joachim hercegnek a bajorországi Deckendorf községben van a birtoka. A herceg évek óta ellenséges viszonyban volt szomszédjával, a 70 éves Hohenthal grófnővel. A két előke-

lő arisztokrata gyűlölete olyan engesztelhetetlen volt, hogy nem érintkeztek egymással. Nemrég azonban a régi haragok találoztak. A mindkét fél számára felejtethetetlen véletlen találkozás a deckendorfi határban zajlott le.

Cantacuzino herceg durván rátámadt az idős grófnőre s heves szóváltás után tetleg inzultálta. Az erőteljes arculesapás következtében Hohenthal grófnő elájult.

A durva inzultussal Cantacuzino herceg és a grófnő ellenségeskedése nem ért véget, mert Hohenthal grófnő jogi képviselője utján bünygyi feljelentést tett a herceg ellen. A müncheni törvényszék tegnap hozott ítéletet az ügyben és Cantacuzino Joachim herceget súlyos testi sértés miatt 3 hónapi fogházbüntetéssel sújtotta.

Az aradmegyei prefektura nem azonos — a liberális kortesekkel

Arad, június 11.

Hogy a nagyhangú kortesigéretet mit érnek a valóságban és, hogy mennyire lehet bennük bízni, annak igazolására álljon itt a mikelakai munkanélküliek esete. Amikor a választási küzdelem megindult, az Arad külvárosának tekinthető Mikelakán a liberális kortesek azt ígérték a munkanélkülieknek, hogy a kormánylista győzelme esetén sürgősen munkaalkalmat teremtenek a kereset nélkül állók számára. A választás lezajlott, a kormánylista természetesen ragyogó győzelmet aratott és

a mikelakai munkanélküliek türelmetlenül várták a kortesigéretet teljesítését; a sürgős munkaalkalmat és kereseti lehetőséget.

Türelmetlenségükben küldöttségbe verődtek és úgy indultak az aradmegyei prefektura felé. El is jutottak odáig, de a prefektus

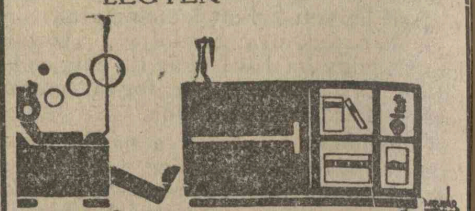
színe elé nem juthattak be. Mert az előszobában kiderült, hogy mi járatban vannak és ott gyorsan tudomásukra hozták, hogy:

— A vármegyei prefektura nem azonos a liberális kortesekkel. Az ígért valóra váltását reklamálják azoktól, akik nem sajnálták a szót a mikelakai munkanélküliektől.

Persze, a mikelakai munkanélküliek, ha munkáról és kereseti lehetőségről van szó, nem ilyen gyors észjárásuak, mint a vármegyei prefektura bölcei és zuglódva követelték, hogy kérésükkel a prefektus elé járulhassanak. Erre aztán az arra illetékesek erőlyesen léptek fel és a kortesigéretetben vakon hívó mikelakai kenyérteleneket kituszkolták a prefektus előszobájából.

S ebben a kis epizódban benne van az elmúlt és a következő évtized teljes politikai morálja.

HA BUTOR LEGYEN



SZEKELY & RETI

BUTORGYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY BUKAREST BRASSÓ HÁGYSZEBEN

MOTTO: ELSŐKÉZBŐL — A LEGJOBBAT — LEGOLCSÓBAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

Megmenekül Haedensat

egy kinos operációtól, ha

használ, amely az aranyérnek egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámtás, egyetlen próba meggyőzi Önt erről. Több ezer elismerő levél.

Kapható minden gyógyszertárban és jobb drogériában. Romániai vezérképvislet:

ROYAL-drogéria M. Rózsa R. T., Cluj

Kétévre felfüggesztik a német jóvátételi fizetéseket?

London, június 11.

A „Daily Herald” biztosra veszi, hogy Németország kétévre felfüggesztí a Young-tervben foglalt feltételes fizetéseket, mivel körülbelül ötvenegy millió fontot takarít meg saját céljaira.

Brüning és Curtius egyébként ma reggel kilenc órakor Londonból jövet befüttak Brennerhafenba, ahonnan ma délután négy órakor érkeznek Berlinbe.

Tüntették a horogkereszteseket

Berlin, június 11.

Brüning ellen, a német fővárosba való érkezésekor, a horogkeresztesek tüntetést kíséreltek meg. Ugyancsak abugolták Curtiust is. A tüntetőket a rendőrök gumibotokkal verték szét.

MEM BERETVAKRÉM
ELŐNYEI
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PENGÉT HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS
INGYEN MINTADARAB KAPNATO AZ ÖSSZES SZAKÜZLETEK BEN
PRÓBALJA KI, HOGY MEGGYŐZŐDHESEN VEZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI, SMARAND

Mezőtelegeden
minden lebet

Dögöljete meg ahányan vagytok

mondotta a mezőtelegedi perceptor a százszázalékos rokkantoknak,
akik a havi 100 lejes nyugdíjaikért jelentkeztek

Nagyvárad, június 11.

Fekete kopott ruhát visel, foltokkal és az
ő vasfogaival Kudelka István 4-es honvéd-
örmester. A civil öltönytől kimered elsovadt
alkakéze, amelynek az ütőerét dum-dum golyó
morzsolta össze. Kudelka István rokkant ör-
mester Jancsics József rokkant szakaszve-
zetővel gyalog indult el Mezőtelegedről Nagy-
váradra, hogy kitergeesse baját, bánatait és
114.457. számú okiratát, a Ministerul de
Rozboiunak.

A Comandamentul Teritorial Corp. VI.
925. február 24-én, hosszas utánjárásra, irás-
ba adta, hogy

Kudelka István volt honvédörmesternek ha-
vi 40 lej nyugdíj jár és 64 lej drágasági
pótlék.

A mezőtelegedi rokkant katonák öt válasz-
pották meg a körzet elnökévé és ezért indult
a hajnali órákban, hogy negyven kilomé-
tert masirozzon Váradig és eleget tegyen a te-
legdi rokkantszakasz kérésének.

— Azért jöttünk, mondja, hogy elmondjuk
mi történik velünk. Velünk, akik véreztünk
és akik így maradtunk benn, lassu éhhalál-
ra ítélve. Most lett volna esedékes a nyugdíj-
járuléknak, az a pár lej, amivel úgy sem so-
kat értünk. De nekünk száz lej is nagy pénz,

akik munkát sem kapunk, hiszen, még az
egészséges embernek sincs munkája. Elmen-
tünk a mezőtelegedi perceptorhoz, aki kidobott
bennünket. Mit csináljunk? kérdeztük tőle,
egy bani nélkül. Adja ide nekünk, ami jár.
Mit csináljatok? felelt vissza a perceptor, hát

dögöljete meg mindnyájan, ahányan vagytok.

— Én jómagaviseletű ember vagyok, mond-
ja Kudelka örmeester és itt van a községi bi-
zonyítványom az erkölcsömről.

Kitergeti a gépirásos csertifikátot, amely ar-
ról tanuskodik, hogy Kudelka István hadi-
rokkant erkölcséhez kétség nem férhet. — Ez
azért fontos, mert Mezőteleged gyufaszek, ahol
a kommunisták megyei centruma van. Ku-
delka nem kommunista, kiveszi sárgult fény-
képét, ami örmesteri zubbonyban ábrázolja.
A mellén három kiüntetés.

Jancsics József, aki mögötte áll, homlo-
kán fejlődés örökbélyegével, elismétli Kudel-
ka szavait:

— Hát lehet azt mondani kiszolgált kato-
nának, az ilyen szerencsétlen rokkant embe-
reknek, mint mi: dögöljete meg.

Ugy látszik, lehet. Mezőtelegeden mindent
lehet. Még azt is, hogy száználvan magyar
szavazatot olvastak ki az urnából, ezernegy-
száz kormánypárti szavazattal szemben.

Panamagáztámadás, amelytől földre borultak a csiki erdők

Nem létező egyházak jutalékai és nem létező inségesek bonjai,
amikkel keresni lehetett

Csikszereda, június 11

Az elkobzott Csiki Magánjavaknak a
kormányra nézve most már nagyon ké-
nyelmetlen, a kisemmizett székelységre
nézve fájdalmas, de immár nem remény-
telen ügyet újra sok minden időszerűvé
tette. Eltekintve attól, hogy a román
kormány alkudozni kényszerül a
meg egyezés érdekében, mert erre hatá-
rozottan felhívást kapott a Népszövetség-
től, s eltekintve attól is, hogy az alkudo-
zások sima, — neki sima! — lebonyolítása
érdekében két renegát magyar manlátum
tulajdonost erőszakolt ki Csikmegyében,
egyszerre, szinte váratlanul, felfakadtak
azok a rosszszagú, mérgező kelevények is, a
melyeket a volt kormányok fertőzött le-
vegője idézett elő a székelység vagyóná-
nak adózó osztzkodása és fosztogatása
közben.

Csúnyább és megdöbbentőbb bűnhál-
mazt még nem termelt ki az impérium át-
vétele utáni román politikai és közélet,
mint itt, a Csiki Magánjavak szétszedése-
vel kapcsolatban. És ez a trágyadomb
most minden szennyevel együtt a Népek
Szövetsége elé kerülhet! A meg egyezés
valóban sürgős és kívánatos. Kis Géza
kormánytitkára nélkül sürgős és kívánatos.
Mert:

KIK ÉS MILYEN CIME-
KEN KAPTAK A VA-
GYONBÓL.

A Népszövetséghez benyújtott első pa-
naszra a román kormánynak az volt a vá-
lasza, hogy az elkobzott vagyon magyar
állami vagyon volt, amire ő teljes joggal
tette rá a kezét. Ezt a beállítást hamaros-
an sikerült megdönteniük a panaszosok-
nak. Erre így alakult a védekező indo-
kolás:az elkobzott vagyont azok kö-
zött osztották ki, akiket megilletett, mert
amely is hasznélvezők voltak.

Kik voltak tehát azok a „hasznélve-
zők”, akiket a kimondottan csiki vagyon
„megilletett”. Páll Gábor szenátornak
nem volt nehéz bebizonyítani, hogy a
marosmegyei, nagyiküllömegyei és bras-
zómegyei román egyházközségek is kap-
tak a vagyonból. Az osztogatási számok:
200—928, 96—929, 78—929, 159—929, 56—
929. Egy adományozási tétel tehát 1928-
ból származik. A többi mind a következő
évből, 1929-ből. Rendkívül fontos ez, mert
1929-ben már a Maniu-kormány volt
uralmon, — és Dobrescu Aurél volt a
földmívelésügyi miniszter. A későbbiek
során kiderült majd, hogy miért kellett ezt
annyira kihangsúlyozni.

Ezeknek az idegen megyéknek még lát-
szat-joguk sem volt arra, hogy bármilyen
cimen részesedjenek a székelység vagyonból.
És mégis, Marosvásárhely főterén, a bru-
tálisán ledöntött Bem-szobor helyén épülő
görög-keleti templom székelység pénzen
épül.

Ez azonban legalább épül. Mert példá-
ul Csikszeredában sehogyan sem tud fel-
épülni. Gerendái a törvényszéken alakul-
nak össze templom helyett — bűnügyé.
Am ez csak közbevetés annak az illusz-
trálására, hogy milyen talajba hullott a
nagy osztogatás. A csikszeredai görög-ke-
leti egyházközség ugyanis kerekén 170
holdat kapott. Nagyszerű erdőt. Azért
ilyen sokat, mert 12 leányegyházat jelen-
tett be Csikmegyében. És most tessék ide-
figyeln: az anyaegyháznak összesen any-
nyi lélek száma volt Csikszeredában,
hogy kiadta az összlakosság 0.7 százalé-
kát. A 99.3 százalék magyar. Ez a ma-
gyar egyház azonban nem kapott egyet-
len egy rögöcskét sem, egyetlenegy ágacs-
kát sem, pedig: ...a szétszétlész azok kö-
zött történt, akiket a vagyon megille-
tett...

Cseppet sem más a helyzet a leányegy-
házaknál sem. A bejelentett 12 csikme-
gyei görög-keleti leányegyház összesen 38,
azaz harmincnyolc lelket számlál. Né-
hány székelység községben, ahol a görögke-
leti egyház ajándékot kapott, egyetlenegy
görög-keleti hívő sem volt. De hiszen nem
is az volt a fontos, hogy legyenek hívők.

Igen, ez most a legfontosabb kérdés: hol
történt iss a bűnügy. Igaz, az osztogatás
törvényszerű volt, ez azonban még nem
bűnügy nálunk, ha az osztogatás a román
egyházak javára történt. A kormányok
szegtek meg a törvényt, őket nem szokták
bírószék elé állítani.

Nem is arról van szó. Hanem arról,
hogy mint annyi hasonló esetben,
az osztogatás itt sem a román egyházak
érdekében történt, hanem azért, hogy
alkalom legyen a családokra, nisszaele-
sekre, lopásokra.

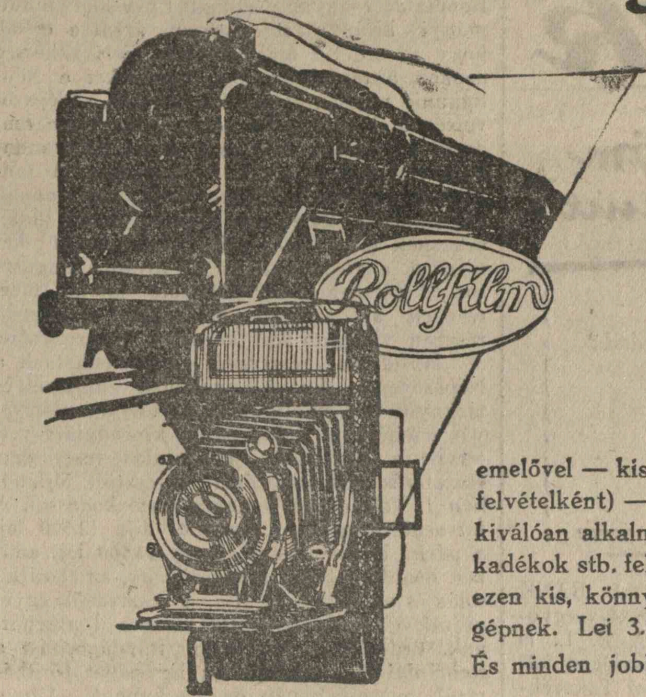
Az a meglepő dolog történt ugyanis, hogy
az erdőkben részesült egyházközségek so-
ha nem is látták azokat az erdőket, ami-
ket tulajdonukba adtak.

Nem látták talán még a kiutalási bono-
kat sem. Nem tudtak róla, hogy erdőket
kaptak. Őket csak televevénynek használ-
ták fel arra, hogy rajtuk dusan kivirá-
gozhassék az illegitím jövedelem.

Ezek az üzletek nagyrészt Bukarestben
zajlottak le.

A kiutalási bonok rövid uton a fakes-
kedők kezébe kerültek. Olcsón, természet-
esen, hiszen a fakeskedők meglehető-
sen nagy rezsszel dolgoztak. Arra is kel-
lett befektetni valamit, hogy az osztoga-
tás megtörténjék, hogy a miniszter h. zzá-
járuljon, hogy az agrárhatóságok hiva-
talan végzését adjanak ki.

A fakeskedők dolga azonban itt még
nem fejeződött be. Sőt, most kellett iga-
zán biztosítani azt a nyereséget, amely-



Voigtlander

Fényképezéssel az élet sokkal tartalmasabb!

szabadság?

Ez egyszerű csakis fényképező
géppel! De milyennel?

A Voigtlander gépek egy
modellje különösen alkal-
mas utazásokra és ez a
kis 6×9-es tekercsfilm-gép
4,5-ös lencsével.

Sötétkamra felesleges — ha-
tártalan filmkicserélés — vil-
lámgyors beállítás radial

emelővel — kis súlyú film-készlet (5 gramm
felvételnél) — nagy fényerősségénél fogva
kiválóan alkalmas alkonyati képek és sza-
kadékok stb. felvételére, — ez néhány előnye
ezen kis, könnyű és elegáns Voigtlander uti-
gépnek. Lei 3.225. —

És minden jobb fényképzetben kapható.

ott.... stb.

A megyei görög-katholikus egyházköz-
ségek között összesen 265 holdat osztottak
ki. Gyimesbükk, Békás, Csikszentgyörgy,
Lázárfalva és Szépvíz kapták e tekinté-
lyes erdőterületeket. Az osztogatási szá-
mok mind 1928-ból kelteződnek. 30, 81,
77, 200, 201, 202, 77, 79—1928.

A magyar egyházak itt se kaptak
egyetlen rögöcskét, egyetlen ágacska-
t se. És mindez törvénytelenül történt. Tör-
vénytelenül azért, mert az agrártörvény
az egyházak javára csak szántókat és
kaszálókat irt elő. Erdőket nem. Az erdő-
ket nem lett volna szabad szétszétlész, ha
azok pélellenül nem a Csiki Magánjavak
tulajdonát alkotják. A kormányok tudták
a törvényt, hogyne tudták volna. Bizony-
ság erre az, hogy a román egyházköz-
ségek a szántókból és kaszálókból is meg-
kapták azt, amit a törvény 4. és 92 pa-
ragrafusa előír: 32 holdig adandó, vagy
kiegészítendő. A Csiki Magánjavak erdő-
it ezen felül kapták. A magyar egyházak
pedig nem kaptak semmit. Azt sem, amit
a törvény javukra előírt.

Tudta ezt jól Dobrescu Aurél is. Any-
nyira tudta, hogy amikor már ő maga is
kiosztogatott egy csomó erdőt s amikor
aztán kezdtek szalognani a hírek, hogy
Dobrescu Aurél és Tiberiu Vornic körül
csuf panamaszág lengedez a csiki erdők
miatt, akkor hirtelen rendelet jött Csik-
ba: több erdőt nem szabad osztogatni,
mert ezt a törvényt nem írja elő.

Ekkor azonban már közkezen forogtak
azok a „bonok”, amelyek körül most ki-
tört a botrány s amelyekkel kapcsolat-
ban a tegnapi felsoroltakon kívül tartó-
ztatják Bejan gyerogyószentmiklósi erdő-
gondnokot is.

Mi is történt hát tulajdonképpen?

nek érdekében annyit befektetett. Az
adományozott erdők kijelölése az erdő-
gondnokságok kötelessége. Ezekkel kel-
lett tehát szoros összeköttetésbe lépni. —
Sikerült.

Hamarosan megkezdődött a kitermelés
és a Csiki Magánjavak legjaja, leg-
könnyebben hozzáférhető fényördői
borultak a földre.

A szél felülről fúj, miért ne hajlott vol-
na aszerint az erdőgondnok is. A fakes-
kedő ragyogó üzletet csinált. A legjobb
helyeken termelhetett s nemcsak annyit,
amennyire bonja volt. Hiszen az erdő-
gondnokok is tévedhetnek a területek fel-
mérésénél. Ez már szinte törvényes szo-
kássá vált. Hogy is mondják jogi nyel-
ven? — jogszokássá. A fakeskedőnek is
keresni kell, eleget befektetett, amíg Bu-
karestből az erdőgondnokig jutott és vé-
gig ügyesen elintézte mindent.

Igy ment ez sokáig. Időközben azon-
ban egyre többen szimatolták meg a bo-
nokkal való kereskedés ragyogó üzletét.
Annyira sokan, hogy az első hírek már
elindultak a nagyszabású erdőpanamák-
ról. Tiberiu Vornic is erősen hangoztatta,
hogy nem ő a bűnös, hiszen ő csak köz-
vetítő és végrehajtó volt. A Csiki Magán-
javak azonban olyan aranybányának bi-
zonyult, hogy kár lett volna könnyedén
otthagyni, ami még megmaradt. Új for-
mát kellett találni a bonkereskedelem
fenntartására. Ezt is megtalálták. A tör-

vény módot nyújt arra, hogy inséges em-
berek olcsó faanyagért folyamodhassanak
az államhoz. Az újabb ragyogó üzleti öt-
let a földön hevert, csak fel kellett venni.
Az ügynökök megmozdultak és csakha-
mar Bessarabiából, Bukovinából érke-
tek halomszámba a kérvények olcsó
fáért. A földmívelésügyi minisztérium
újabb bonkötegeket bocsájtott ki. X. Y.
inségesnek ennyi és ennyi, egyharmad
napiaíron, a Csiki Magánjavak eredejéből.
Persze, nem lehet megállapítani, hogy
az a bizonyos X. Y. és rengeteg társa élt-e
valóban valahol. De ha élt is, akkor se
került a bon az ő kezébe. A fakeskes-
kedők gyűjtötték össze azokat s aztán meg-
tették a rendes utat az erdőgondnoksá-
gokig.

Újabb fényördők feküdtek a földre...

Hát így ment. Ennyi szennel és pi-
szokkal. És most a Csiki Magánjavak
ügye a Népek Szövetsége előtt van. Itt-
hon pedig kifakadt a kelevény és önti a
gennyet. Hiszen lehet, el lehet tussolni ezt
a sok gázságot. De az adatok már közis-
mertek, azokat nem nyelheti le a Jorga-
kormány sem.

A csiki székelységekkel való kiegyezés na-
gyon kívánatos volna.

Kis Géza belevegyülése nélkül volna
kívánatos.

S aztán a kormány intézze el a maga
ügyét a fosztogatókkal úgy, ahogyan
akarja. Kacsó Sándor.

Hírek



Kolozsvári operánk
Kit deficit éget,
Nem gondolsz már sose ránk?
Be kell zárni téged?

E hír lándzsaként ver át
S azt kell konstatálni
Hogy a beteg operát
Meg kell operálni!

Inconnue

— ALAPTALAN A GYERGYÓI BANK ELLEN MEGTETT FELJELENTÉS. Gyergyószentmiklósi tudósítónk jelenti: A B. L. is megírta, hogy a csikszeredai ügyészségen feljelentést adtak be a Gyergyói Első Takarékpénztár két tisztviselője ellen, akiket azzal vádolt meg a feljelentő, hogy a bank pénztárából évek folyamán több, nagyobb összeget tulajdonítottak el. Amint értesülünk, a feljelentés egészen rosszhiszemű volt, mert az állítólagos hiányból egy bani sem áll fenn. Az intézetnek nemhogy hiánya volna, ellenkezőleg, a tegnap megtartott közgyűlésen a bank eddigi három milliós alaptőkéjét a részvényesek egyhangú hozzájárulásával kilenc millióra emelte fel.

— Váraklanul felfüggesztették a temesvári vámfőnököt. Temesvárról jelenti: Nagy feltűnést keltett Temesváron, hogy Niculescu, a temesvári vámfőnököt váraklanul felfüggesztették az állásától és ellene elrendelték a fegyelmet megelőző vizsgálat lefolytatását. Alig indult meg a vizsgálat, máris kiderült a következő: Niculescu vámfőnök állandó fizetést húzott a Resica-művektől és a szép kis mellékkereset ellenében a hatalmas vagyár részére külföldről érkező nyersanyagokat és árukat vám nélkül engedte tovább. Ezzel a machinációval kerek 3 millió lej kárt okozott az államkincstárnak. A vizsgálat egyelőre ennyit alapított meg Niculescu vámfőnök visszaéléseiből a valószínűnek tartják, hogy még újabb adatokat is találhatnak, amelyek bűnösségét igazolni fogják. Maga Niculescu váraklanul elhagyta Temesvárról. Állítólag Bukarestbe utazott, hogy ottan magas összeköttetéseinek segítségét igénybe véve, elsimítsa a vizsgálat következményeit.

— FELMENTETTÉK A SZÖNYEGLOPÁSI PER VÁDLÓIT. Igazalmas szenzációkban bővelkedő ügyre tett ma pontot a brassói törvényszék Baulescu-tanácsa. — Az ismeretes, nagy hullámokat felvert szőnyeglopási per került tárgyalásra, amelynek fővádlottja tulajdonképpen Pap Aurelia, Pap komiszár felesége volt. A viharos tárgyaláson, amelyre Pap komiszárné 7 hetes kis gyermekével jelent meg, Josif Alexandru vádlott beismerte, hogy a rozsnói templomból a szőnyegeket ő és társa lopták el. Athanasia Comadieu és Aran Sacaián szőnyegkereskedőket hallgatták ki azután, akiknél a lopott szőnyegeket megtalálták. A kereskedők azt vallották, hogy a szőnyegek eredetéről nem tudhattak, mert Josif Alexandrut a szőnyegkereskedők mint szakmabelit ismerték. Pap Aurelia most is fenn tartja, hogy ő a szőnyegeket Josif Alexandrutól bizományba kapta. A bíróság hosszú tanácskozás után a vádlottakat kellő bizonyítékok hiányában felmentette.

— AZ ÖRÖK HAJLSA. Temesvári tudósítónk jelenti: Az itteni rendőrség és pénzügyigazgatóság közgei a választási események lezajlása után új területet találtak a polgárok molesztálására és irtó hadjáratot indítottak a régi és le nem bélyegzett játékkártyák ellen. Eddig Makk Andor, Kasik András és Jurma vendéglőstök tartóztatták le a rendőrség, de az ügyészség az indokolatlanul meghurcolt embereket kihallgatásuk után azonnal szabadlábra helyezte.

— A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPLIGA EGYESÜLET GENFI TANULMANYUTJA. A Romániai Magyar Népliga Egyesület tanulmányi kirándulást szervez azzal a céllal, hogy az erdélyi magyarság is részt vehessen azokon a tanfolyamokon, amelyeket a Népligaunió minden évben, közvetlenül a Népszövetség őszi ülészaka előtt szokott megrendezni a Népszövetség és a nemzetközi munkahivatal működésének ismertetésére. A tanfolyam résztvevői Kolozsvárról indulnak augusztus hó 24-én este Genfbe, ahová 26-án érkeznek meg. A genfi tanfolyamokat két részben, augusztus 27 és 29, továbbá augusztus 31 és szeptember 5 között tartják meg, részben az említett nemzetközi testületek, részben világpolitikai kérdések ismertetésére. A tanfolyam résztvevői megjelenhetnek a Népszövetség őszi ülészakának ünnepélyes megnyitói ülésén. Az első tanfolyam résztvevői számára 6 napos párisi kirándulást vett tervbe a tanulmányi kirándulás vezetésére. Hazatérés Olaszországon keresztül, Milánóban 1, Velencében 2 napos tartózkodással. A társasutazáson való részvétel díja 12.500 lej, a párisi kirándulással együtt 14.500 lej, amiben belfoglaltatuk a vasuti jegy, az elszállásolás és az élelmezés díja. A résztvevők egyéni utlevéllel, de kollektív vízummal utazhatnak. Érdeklődők közelebbi felvilágosítást a Romániai Magyar Népliga Egyesület főtákarától, Sulyok István dr.-tól kapnak. Címe: Kolozsvár, Főter 13. II. em.

— ÖNGYILKOSSÁGI SZANDEKKAL ELSÜLYESZTETTE HAJÓJÁT EGY OROSZ TENGERSZAKPITÁNY. Berlinből jelenti: Az itt megjelenő „Rull” című orosz lap, egy pétervári jelentés nyomán, rendkívül érdekes hajókatasztrófáról számol be. A balti vizeken a napokban elsülyedt egy orosz buvárhajó, aminek okát eleinte véletlen szerencsétlenségnek tulajdonították. Később a vizsgálat azonban olyan adatokat produkált, amelyek arra engednek következtetni, hogy a buvárhajót magának a hajónak a kapitánya süllyesztette el, mégpedig azzal a szándékkal, hogy ezáltal ő maga a halálba meneküljön. A hajóskapitányt ugyanis a jobboldali ellenzékekkel való szövetkezése miatt, nemrégiben perbefogták és az ítélet előreláthatólag halálos lett volna. A hajóskapitány, akit mint kiváló szakembert, a per lefolytatásáig szolgálatban hagytak, ugylátszik biztos volt kivégeztetésében és azért inkább az öngyilkosságot választotta. A balti vizeken egy éjszaka kázánrobbanást idézett elő a buvárhajón amely néhány perc leforgása alatt a tenger fenekére süllyedt. A hajóskapitánnyal együtt csupán egy macska pusztult el, mert előzőleg a kapitány a hajó egész legénységét partra tette. Az elsülyedt buvárhajó az orosz flotta egyik legújabb gyártmányu hajója volt.

— ALMOS VOLT A SOFFÓR FELBORULT AZ AUTÓBUSZ. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi törvényszék ma a következő ügyben hozott ítéletet. Két évvel ezelőtt Marosvásárhelyről egy autóbusz, mintegy harminc utast vitt Szováta fürdőre. Az utasok az uton észrevették, hogy a soffór a szőszoros értelében elalszik a volán mellett. A soffór elmondta az utasoknak, hogy az autóbusz tulajdonosa már három napja tartja szolgálatban és csak össze a fáradságtól. Az utasok vigyáztak a soffórra, azonban egy lejőnél az autóbusz mégis befordult az árokba. Hármán súlyosan megsebesültek, közöttük dr. German Viktor nagyváradi orvos koponyatörést szenvedett. A marosvásárhelyi törvényszék, az enyhítő körülmények figyelembevételével Vértési György soffórt egy havi elzárásra és 1000 lej pénzbírságra ítélte.

— FELEMETTÉK A PÓSTAI UTÁNVÉTELEK HATÁRŐSZÉGET. Bukarestből jelenti: A postaügyi vezérigazgatóság elrendelte, hogy a postahivatalok ezután az eddigi maximum 10 ezer lej utánvételezett összeg helyett, 30 ezer lej utánvételezett postai küldeményeket is továbbítsanak. Az utánvételezési díj 10 ezer lejen felül is ugyanaz, mint eddig 10 ezernél.

★ ORVOSI HIR. Dr. H. Berger orvos, balneológus, urológus, a csernovici kórház ambulancia-főnöke, a bécsi urológiai osztály, (hichternstern primáriusz), volt asszisztense, f. é. június hó 15-étől rendel Călimănești-Căciulata fürdőn, a Jantea-szállodában. (I. em.)

★ CSAK FELNŐTTEKNEK szabad meg nézni máttól kezdve a Modern Mozgó nagy német vidám filmoperettjét, „Drei Tage mittelarrest.”

— Egy csendőrharc a béliori rablókkal. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A gyergyói Bélior és Salamás községek között Piso Ferenc csendőrmester váratlanul szembetalálkozott az immár hírhedté vált béliori rablók két tagjával, Konstantin Péterrel és Izsák Györggyel, akiket már régen kézre szerezett volna keríteni a csendőrség. Az őrmester, aki egyedül volt, felszólította a két utonállót, hogy adja meg magát. A rablók azonban feleletképpen lekapták vállukról fegyverüket és rálőttek az őrmesterre, aki fedett helyről ugyancsak fegyverrel védte magát. A kölcsönös lövöldözésnek végül is az vetett véget, hogy járművek tüntek fel az uton és a két rabló elmenekült. A bátor csendőrmester a harcban megsebesült, golyó furdította a lábába.

— CHAPLIN BELESZERETETT EGY OSZTRÁK LEÁNYBA ÉS ELVESZTE FELESÉGÜL. Bécsből jelenti: Megbízható helyről szerzett értesülés szerint Charlie Chaplin, a világhírű filmszínész, legutóbbi európai tartózkodása alatt a nizzai karneválon beleszeretett egy Müller Nuci nevű marienbadi osztrák leányba, akit el akar venni feleségül. Chaplinnek ez már a harmadik felesége volna.

— VASUTI KONFERENCIA BUKARESTBEN. Tudósítónk jelenti: Bukarestben osztrák, cseh, lengyel és román vasuti kiküldöttek tartanak megbeszélést. Megegyezés esetén Bukovinán keresztül egy új nemzetközi vonat indulna, amely Bukarestet Béccsel és Prágával kötne össze.

— A KOLOZSVÁRI KATHOLIKUS FŐGIMNAZIUM június hó 28-án szoborleplezési ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Lavotta R. Magyar fantázia. Előadja a Kolozsvári Szalónzenekar. 2. Ünnepi beszédet mond: dr. Balázs András, pápai prelátus, referens. 3. Léway József: Mikes. Szaválja: Bede László. 4. P. Horváth Emil: Mikes c. darabjának IV. képe. (A Kárpátok tetején.) — Előadják: Sári István (Mikes); Nagy Ferencz (Pápay); Náduvay Jenő (Zay); Virág Dezső (Szabó János, Mikes legénye); Lazányi Endre (cigányvajda); Imreh G. Andor (vak tárogató); Elek Imre (cigánybanya); cigányok, portyázó legények, foglyok. Szünet. 5. Erkel Bánk-bán c. operájából részletek. Előadja a Kolozsvári Szalónzenekar. 6. Bárró Jósika Gábor felolvasása Jósika Miklósról. 7. Jósika Miklós bucsuja. Jelenet, irta: dr. Biró Vencel. Előadják: Pferschy Tibor (Gul páter); Kürtös Lőránd (Jósika Miklós); Karácsonyi László (Mikes Antal); Szentmiklóssy Ferenc (idős-diákszervitor); Pálffy Ferenc (Apor); Aradi Antal (Haller Ignác gr.). 8. Liszt: a) Sposalizio. b) XV. rapszódia (Rákóczy induló). Zongorán játsza: B. Zsembery Elvira. A Mikes-szobrot gróf Mikes Mihály, a Jósika-szobrot a bárró Jósika-család adományozta. A szobrokat mintázza Vágó Gábor. Déllelőtt 10 órakor háládó szentmise a piarista templomban. Ezen ünnepélyre találkozásukat bejelentették a 10, 20, 30, 40 és 50 éves érettségizettek. Tisztelettel kéri a rendező bizottság az Alma Mater minden öregdiákjának szíves megjelenését. Szíves adományokat intézeti célokra hálás köszönettel fogadjunk.

★ ORVOSI HIR. Dr. n. Fekete Sándor sebész, a kolozsvári F. J. tudományegyetem sebészeti klinikájának v. műtő-orvosa, majd a kolozsvári Vörös-kereszt és Charité szanatóriumok v. főorvosa, Sepsiszentgyörgyön, Csiki-utca 29. szám alatt rendelését megkezdte. Sebészeti-, bel- és nőgyógyászati rendelés.

★ NAGYSAGOS ASSZONY! Önnek írjuk ezeket a sorokat, aki már annyi csodaszép filmet látott nálunk, akinek már olyan sok felejthetetlen dal maradt emlékezetében, amelyet a mi Western gépünk leadásában élvezett. Asszonyom, most máttól ismét egy olyan filmet mutatunk be, amelyik a németországi nézők legnagyobb slágere volt. Nőti Károly: „Nyitott ablak” című szenzációs boházata a film alapmótvuma, de, ahogy ezt a németek megcsinálták, az valami kolosszális. Csupa szín, hangulat, vidám kacagások, kisse erotikus szűzsé, nagyszerű pattingó énekek, akrobatikus táncatrakciók, a „Drei Tage Mittelarrest” német filmoperett. A főszerepeket a „Zwei Herzen” primadonnája, a szépséges Gretl Theimer, Fritz Schultz, Lucie Englisch és a „Mesék az írógépről” aranyhumoru komikusa, Félix Bressart, azonkívül Max Adalbert és Ida Wüst játsszák. Azzal zárjuk sorainkat, hogy Ön, Asszonyom, aki szereti a szépet és jó, ezt a világslágeret többször is megnézi. A brassói Modern Mozgó igazgatósága.

— FEGYELMI ELJÁRÁS INDULT KÉT MAGYAR MINISZTERI TANÁCSOS ELLEN. Budapestről jelenti: A népjóléti miniszterium ma megindította a fegyelmi vizsgálatot Hankó Elemér és Angyal Kálmán miniszteri tanácsosok ellen, akiket, mint ismeretes, különböző szabálytalanságokkal vádolnak. Ernst Sándor népjóléti miniszter kijelentette, hogy a legerélyesebben lefolytatja a fegyelmi vizsgálatot.

★ A FUMOSAN cigaretták export-sikere. Nagy mennyiségeket visznek külföldre.

Társat keres közreműködéssel, biztos megélhetést nyújtó közszükségleti cikket gyártó külföldi gyár
10 éves romániai fióktelepének
cca 3 milliós vagyonának kezeléséhez
500.000 készpénz és megfelelő garanciákkal
rendelkezőt. Saját ingatlannal megfelelő raktárral rendelkező előnyben. Csakis részletes ajánlatokat kérünk RUDOLF MOSSE hirdetőbe. ARAD küldeni.

Jó cipőnek —
jó cipőpaszta!
Ez a Pyram Paszta!

Kiadó
Brassó belvárosában modern, szép fekvésű négy (esetleg hat) szobás lakás, a szükséges mellékhelyiségekkel — Cim: Saxonia Hirdetési Irodában Brassó, (Kolostor-utca)

PESTOX
„A legjobb és legolcsóbb rovarirtószer. = Kapható a főbb lerakatokban

Málnási Mária forrás
természetes alkalikus sós-gyógyvíz.
A légzőszervek betegségeinél, gége- és tüdőhurut, köhögés, rekedtség. A legjobb nyálkaoldószer! Gyomorégést azonnal megszüntet!
Főraktár E. O. & L. THEIL,
Brassó, Strada Iuliu Maniu (Vasut-utca) 29.

ASTRA (APOLLO) MOZGÓ
BRASSÓ, Telefon: 564.
Csütörtökön, pénteken az idei szezon monumentális alkotása
Vihar a Montblanc felett
hangos beszélőfilm fut. — Monopol: Ero film Brassó.
Jön: minden idők maradandó remeke **Marokko** Főszerepben: Marlane Dietrich.

Telefon: 518 **„MODERN MOZGÓ”** BRASSÓ
Cupon No. 26
Ma csütörtökön a legcsodásabb német énekes, táncos vigoperette
Noti Károly pályadijnyertes boházata filmen
Csak felnőtteknek!
Drei Tage Mittelarrest
(NYITOTT ABLAK)
Csupa humor, vidám kacagás, ének, tánc, zene, katonaperette.
Főszerepben: Gretl Theimer (a Zwei Herzen primadonnája), Fritz Schultz, Lucie Englisch, Paul Hörbiger és az aranyhumoru Félix Bressart
WESTERN beszélőgép. Magyar feliratok.

Irja: Baktay Ervin

A szádhu

Két nap múlva felkerestem egy hindu ismerősemet, akivel a hajón találkoztam és barátságot kötöttem. Európából tért vissza, ahol öt évet töltött. Művelt ember, szinte nyugati világfi, de származására nézve bráhma, vagyis a legelőkelőbb hindu társadalmi osztály tagja. Megígérte, hogy vezetőt lesz az indus Bombayben, most hát felkerestem fivére lakását, ahol megszállott. A ház a Kalbadévi-n, az indus negyed főutcáján áll, meglehetősen nehéz dolog volt megtalálnom, mert Bombayben a házaknak nem számuk, hanem nevük van. Végre mégis rátaláltam a házra és felmentem a lépcsőn. Minden ajtó tárva nyitva állt. Ez indus szokás. Ugyálszik, nem félnek a tolvajoktól, vagy betörőktől. Senkivel sem találkoztam, háborítatlanul sétáltam át a két szobán, csak a harmadikban jött előm egy szolgáló. Hindu barátom után érdeklődtem, aki aztán rövidesen meg is jelent és szívélyesen üdvözölt. Most már, otthon lévén, lenge, fehér indus köntöst viselt. Hellyel kínálta és azonnal jeges italt és édességeket hozott. Alig beszélgettünk azonban néhány percig, a tárt ajtókon át egyszerre belépett az én kikötőbeli emberem. A virágfüzér, persze, nem volt nála. Lassan hozzánk lépdelt és összetett kezét homlokához emelve üdvözölt minket. R. S. (hindu barátom) nagy tisztelettel állt fel előtte és köszöntötte, én is utánoztam üdvözlését. A házigazda helyet kínálta az idegent, aki feszélyen, nyugalmas pózban ült le a székre. Folyvást reám nézett és ajkai most is szüntelenül mormoltak.

Most jobban szemügyre vettem. Ötven év körüli ember lehetett, szabályos, tiszta árja-típusú, rokonszenves és értelmes vorasokkal. Arcán valami nagy, megingathatatlan nyugalom és béke ült, szelid kék szeméből pedig valami boldog derű mosolygott. Barátom azonnal magyarázatokkal szolgált:

— Surám Bhao szent ember, szádhu. Nincs otthona, semmije, jár-ke és olykor betér idegen házakba, néhány percig ott időzik, aztán megáldva a házbelleket, tovább megyen. Sohasem beszél, szüntelenül csak Isten nevét mormolja... Mindenütt tisztelettel fogadják és kitüntetésnek tartják, ha megjelenik.

Aztán a szádhuhoz fordulva, elmondta neki, hogy ki vagyok, hogy India ősi vallásbölcséletével és a szent szanszkrit nyelvvel foglalkozom. Néhány nem éppen klasszikus tökéletességű szanszkrit mondatot ismételt, mi az, ami Indiába hozott. Surám Bhao ismét homlokához emelte kezét, üdvözölt és tekintetéből melegsivű biztatás áradt felém. Aztán felállt, megáldott, ismét köszönt és lassu, egyenletes léptekkel eltávozott.

Ez a második találkozás a szótlán, különös emberrel most még mélyebb hatást tett reám, hiszen most már tudtam, kicsoda. Még sajtóságságabb érzést keltett bennem aztán a találkozás, mikor R. S. fivére, aki hozzánk csatlakozott, elmondta, hogy a szádhu már nagyon régen nem tért be házukba és ehhez hozzáfűzte azt az igazi hindu gondolatot, hogy látogatásának feltétlenül kapcsolatban kell állania azzal, hogy éppen én is ott vagyok: vagyis, a látogatás voltaképpen nekem szólt. És valami megmagyarázhatatlan érzés szinte bennem is ugyanezt a hitet keltette, amit a kikötőben való első találkozás is megerősíteni látszott. R. S. és fivére, a szádhu látogatását számomra jó előjelnek vélte, én (szerintük) egészen bizonyosan Indiában élttem egy előző születésemben és most csak a régi emlékek sejtelmese parancsa hozott vissza... ki tudja, talán azok, akik valamikor a régmúltban közelálltak egymáshoz, valami titokzatos erő folytán ismét találkoznak... és egy szádhu tisztelt szelleme előtt feltáruznak a mult rejtelmek...

Az európai olvasó előtt ezek a dolgok nagyon furcsának, sőt talán komikusnak tűnnek. De nem szabad elfelejteni, hogy hindukról van szó, akik évezredek óta élnek az újjászületés hitében... és nem tehetek róla, a reinkarnáció gondolata mindig mély hatást tett reám.

De térjünk vissza a szádhuhoz. Elmondta a történetét: Surám Bhao, aki születésére nézve bráhma, gazdag kereskedő volt Bombayben. Egy szép napon azonban minden vagyonát és birtokait átadta rokonainak, ő maga felöltötte a vezeklők köntösét, botot vett a kezébe és „elindult az otthonatlanságba”... Azóta nem beszél, ajkai szüntelenül Isten nevét mormolják hangtalanul, nincs otthona, sem fekhelye, ott alszik, ahol az éjszaka eléri, valamely ház küszöbén, egy hindu templom előcsarnoká-

ban, vagy a Malabar Hill pázsitján. Egyetlen ruhája az a fehér lepel, amelyet maga köré csavar és átvét a vállán s ez mindig makulátlanul tiszta, mert mikor a templomok szent fürdőmedencéjébe száll, gondosan kimossa köntösét is, amelyet aztán az indiai nap hamarosan megszárit... Jár-ke és — ahogyan a hinduk mondják — Bombay minden háza az övé... Naponta csak egyszer eszik, akkor is keveset és csak olyan eledelet, amit kérés nélkül nyújtanak neki... És az arcán végtelen nyugalom és boldogság ül, szeméből a megbékélt lélek megingathatatlan derűje mosolyog...

Aznap este egy mérnök-barátommal találkoztam. Elmondta, mennyi ügyesbajos dolga van. A hotel terraszán, ahol ültünk, szmokingos gentlemanek társaltak dekoltált hölgyekkel a jazz-band idegcsiklandozó ütemeire. Emberek, akik egész nap az üzlet, a nyereség, a munka, vagy megelégedés fáradtságos munkájában robotoltak, most, mikor végre kiszabadultak az igából néhány órára, kábitó mulatságban, a tánc édes bizsergető szédületében s a jeges „whisky-soda” szeszében keresik a kárpótlást és az élet örömeit... Igazuk van, hanem azért mégis Surám Bhao-ra kellett gondolnom ott az elegáns hotel terraszán, Surám Bhao-ra, a szádhu-ra, aki megtalálta a szenvedésekből, a kis célokért folytatott tusakodásból és az eszevesztetten hajszolt apró örömeiből kivezető utat és eljutott oda, ahol már nincsen egyéb, csak öröm nélkül való öröm, megzavarhatatlan béke és az ellenértéket nem kérő jószág boldogsága... És, nem tehetek róla, eszembe jutottak Jézus szavai: „...ő a jobbik részt választotta...”

Szerkesztői üzenetek

Apoló-mozi, Beszterce. Az aviatikai bélyeg-alkalmazását elrendelő törvény végrehajtási utasítása szerint ezeket a bélyegeket mozi jegyekre is fel kell ragasztani.

K. F., Vlahita. Ajánlatát helytelenül címezte a szerkesztőséghez. Az apróhirdetésre zárt borítékban kellett volna az ajánlatot beküldeni, vagy a megadott címre, vagy a jeligére. Megpróbáljuk ajánlatát új borítékban rendeltetési helyére juttatni.

Sz. D., Nagyszeben. Ódája, — bármennyire nemes érzelmek és indulatok készítették ennek megírására, — annyira nem felel meg a kívánalmaknak és a költészet szabályainak, hogy kijavítására gondolni sem lehet. Sajnálattalunkra, nem közölhetjük.

Nagyszerű utazási lehetőségeink

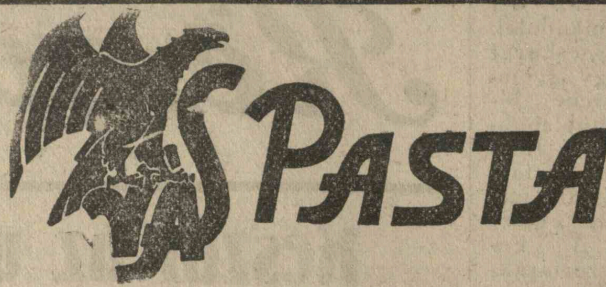
közül, amelyeket olvasóinknak nyújthatunk, mintegy mutatóul részletezzük 10 napos autocare-utazásunk programját. Indulás Budapestről vasutón Bácsig, az autocareos csoportok Bácsból indulnak a következő napokon: július 1., július 21., augusztus 15., szeptember 15. — Utiprogramm-kivonat:

Wien, Wiener-Neustadt, Semmering, Rossegerheimat, a csodás Mürzvolgyön át, Bruck a Mur, Leoben Sekaueralpeseken át Knittelfeldba, Neumarkt, Friesach városkába a Gurktaler alpesekbe, onnan Villachba végig a Dráva völgyén át Lienzba innen Franzessfestén át Brixhe. At a nagy Gableron, at az Ejsackvolgyön Bozenba (Bolzano) onnan Trientba. Trientből az Etsch völgyön át Calliano Roveretoba onnan a Torbole szoroson át Rivába a Garda tóhoz. Onnan a hősi temetők és harcterek megtekintésére Kertelle, Monte Combo, Assasperre, Campovero Asiagó, Zebion at Asiagóba, majd Gallio Foza, Enegon at Monte Milanóba és Lago de Morton at Vittorio Trevison keresztül Mestre Venedigbe Venezián at tovább utazás hajón St. Danieleba. Továbbutazás a Taglementos és Karawanken at a nagy útközetek helyeire Pontebához és onnan le Tarvishoz. At a határon, Faaker tón at a wörthi tóhoz és utána Klagenfurton at St. Veith-hoz, Honnan Neumarktsattel, Judenburgon at a Rossegerheimaton keresztül Semmeringen at ismét Wienbe érkeziünk.

Ezen tíz napos utazás költségei Budapesttől—Budapestig beleértve az utazás, vezetői költségek, taxák, valamint az elsőrendű ellátás és szállás költségei is, borralalokkal együtt: **10.778 Lei.**

Felvilágosítással, tervekkel, tanácsokkal bármilyen nyaralási vagy utazási ügyben díjtalanul szolgálunk.

„Brassói Lapok” fürdő- és utazási irodája.



Az asszony mondja férjének:

Amióta „VAS” cipőkrémet hoztál, cipőnk mindig fényes és a cipőbő feltűnően puha.

Tanácsolom minden háziasszonynak.

Csak „VAS” cipőkrémet!



APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Dodge therauto autóbusszra is átalakítható, alig használt, sürgősen eladó. Cím 13415 sz. alatt a brassói kiadóban.

Eladó egy darab szabványos nyomtató két tengelyű GÖZ-MOZDONY, továbbá nagyobb mennyiségű 23 kgr-os SIN ösz-szes apró anyagokkal. Inginer Fényes Kálmán, Arad, Bul. Carol 37. 13391

Kiadó július 1-re modern lakás, 4 nagy szoba, nagy előszoba, fürdőszoba, stb. Brassó, Str. Joan Ratu No. 6. a Román templom-uccából bemenni, a Fellegrár alatt. 13396

Bérbeadó jól bevezetett korcsma és fűszerüzletheziség, berendezéssel együtt. Brassó, Szentgyörgyi ut 48. 13441

Használt varrógépet megvételre keresek. Cím 13433. szám alatt a brassói kiadóban.

Allást nyer

Nagyobb pipereszappangyár keres a toillete, mosó, továbbá technikai szappanok gyártásának minden ágában jártas vegyész, aki tökéletes PARFUMEUR is. Csakis nagyobb gyakorlattal rendelkező urak irjanak „Vegyész” jeligére Rudolf Mossehoz, Cluj. 13432

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomdajavallatának tulajdonosa és felelős vezetője, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Dés: Str. S. Barnaui 10. (Osz-tian Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17 Huayad- és Alsófe-termegek részére **Kolozsvár:** Str. Duba-arilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác) — **Márvásvár-hely:** Beniamin Árpád Szentgyörgy-u. 6. — **Nagyszeben:** Str. Turaului 13. (Szigetváry László) — **Nagyvárad:** Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — **Szatmár:** Rákóczy-ut 37 (Kertész László) — **Szatmár- és Máramarosmegyék részére — Szilágyosomlyó:** (Helperin Ernő) — **Temesvár:** Gyárváros, Tigris-utca 4 (Halmágyi Pál). — **Torda:** Str. Regele Ferdinand 25. (Dénas József.)

megbízások felvételére és fizetések átvételére tenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor

No. 465—1931.

HIRDETMÉNY

Racosul de Sus község előljárósága folyó évi június hó 27-én délelőtt 10 órakor a községházánál nyílt árverésen vállalatba adja az állami iskola építését, a nyilvános számviteli törvény 88—110. paragrafusai alapján. Kikiáltási ár 120.000 lej. Bántpénz 10 százalék. Utóajánlat nem fogadtatik el. Terv és árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Racosul de Sus, 1931. Junie 9.

Fr. Putnoky, notar.

Pető Miklós, primar.

Kitűnő eredménnyel kereskedelmi iskolát végzett

irodai gyakornok

egy nagyobb erdélyi gyárvállalat részére azonnali belépésre kerestetik. A német és román nyelv tökéletes ismerete főkövetelmény. Részletes ajánlatokat, fizetési igény megjelölésével, fénykép és bizonyítvány-másolat csatolása mellett „tehetség” jelige alatt a lap brassói kiadóhivatala továbbítja.